

Univerzita Karlova v Praze
Filozofická fakulta - Katedra psychologie
Celetná 20, Praha 1

Posudek oponenta na rigorózní práci

Název práce: Dětská klinická onkopsychologie

Autor: Mgr. Tadeáš Janda

Oponent: PhDr. Alice Maulisová, Ph.D.

PŘÍNOSNOST tématu: Práce zpracovává téma prožitků dětských pacientů a jejich rodinných příslušníků v průběhu akutní fáze léčby onkologického onemocnění. Užívá metod kvalitativního výzkumu a získáváme soubor autentických výpovědí o podobě subjektivní reality extrémně zátěžového životního období probandů ohrožených vážným somatickým onemocněním vyžadujícím intenzivní a dlouhodobou léčbu s mnoha potencionálními zdravotními komplikacemi. Výstupy práce zajistí profesionálovi konkrétní podněty pro obsah i formu podpory nemocného i jeho blízkých, ať už se jedná o jakoukoli součást komplexní psychosociální intervence. **Přínosem předkládané rigorózní práce je soubornost podávaných informací z oblasti dětské onkopsychologie i zacílení na prožitkově velmi náročné období akutní léčby.**

Slovy autora je **CÍLEM PRÁCE** nabídnout ucelený, prakticky orientovaný přehled psychologicky zásadních momentů akutní fáze léčby (od stanovení diagnózy po dosažení remise pacienta či jeho úmrtí) a možností psychosociálních intervencí v této fázi. Dále pak vytvořit takový zdroj informací, který by byl v případě potřeby prakticky využitelný členy multidisciplinárního pečujícího týmu. Takto **formulované cíle práce zcela naplňuje**. I přesto, že to není v obecném úvodu explicitně vyjádřeno a o podrobnostech výzkumného záměru se dozvíme až později, výzkumná část svým obsahem i zvolenou formou plně s hlavními cíli koresponduje a případovými studii dokresluje uváděné teoretické poznatky.

PO FORMÁLNÍ STRÁNCE práce obsahuje 177 stran textu, dále 32 stran s citovanými zdroji, následuje seznam obrázků, tabulek a zkratk. 3 přílohy pak rozsah rozšiřují o dalších 5 stran. Práce je přehledně členěna na jednotlivé kapitoly, nechybí abstrakt, klíčová slova.

LITERÁRNĚ PŘEHLEDOVÁ ČÁST je sdělení o pěti kapitolách. Shrnuje **informace o povaze a léčbě dětských onkologických onemocnění**, věnuje se **vývojovým úskalím** onkologicky nemocného dítěte v jednotlivých věkových obdobích od novorozeneckého věku po adolescenci. Autor připomíná i **rodinnou tematiku** související s nemocí jednoho ze svých členů. Přidává i okolnosti specificky vázané na celospolečenské téma pandemie Covid-19, téma, které se nevyhnulo ani sledované populaci ani formálním možnostem spolupráce mezi autorem a jeho probandy. Obsahem jedné z kapitol jsou **psychosociální aspekty dětské onkologie a formy možné podpůrné intervence**, autor zpracovává psychologické konsekvence onkologických onemocnění, nevyhýbá se těm specifickým (typu strach z relapsu nemoci). Připomíná eventuální **komorbidní psychopatologické fenomény** i úskalí jejich diagnostiky. Neopomíjí ani otázku **neuropsychologického vyšetřování**, které do komplexní péče o onkologicky léčené dítě s jistotou patří. Autor se věnuje i tématu **konceptu paliativní péče** v pediatrické onkologické praxi, resp. přístupu, který i přes v posledních letech stále se zvyšující procento úspěšnosti léčby nádorových onemocnění nelze vynechat.

Hlavní myšlenkou **VÝZKUMNÉ ČÁSTI** bylo **propojit teoretická zjištění s reálnou podobou prožitků dětských onkologických pacientů a jejich rodičů a to v období akutní fáze léčby**. Projekt tedy autor zacílil na exploraci zkušeností s onemocněním a léčbou v akutní fázi léčby, resp. na rozbor subjektivních výpovědí dětských onkologických pacientů a jejich rodičů v období definovaném jako dobu mezi sdělením diagnózy a dosažením remise. Pro realizaci tohoto cíle **zvolil kvalitativní výzkumný design, s formulací obecných výzkumných otázek a jako výzkumnou metodu užil práci se souborem případových studií**. Svou volbu náležitě odůvodňuje a je si vědom předností i nevýhod dané výzkumné strategie. S ohledem na šíři a různorodost proměnných, které se podílejí na podobě zkoumaného jevu, tj. na konkrétní zkušenosti konkrétního pacienta s konkrétní podobou léčby jeho konkrétního onemocnění, považujeme autorův výzkumný postup soustředující se na získání širšího a hlubšího vhledu do problematiky (na rozdíl od kvantitativním výzkumem generované vysvětlující teorie) zcela opodstatněný.

Autor standartním postupem popisuje metodu získání, zpracování a analýzy dat, charakteristiky výzkumného souboru. Přibližuje i etické aspekty své výzkumné práce, jejichž zpracování mezi náležitosti předkládané práce bezesporu patří. Výsledky výzkumu jsou presentovány v podobě 6 kazuistik s jednotnou obsahovou strukturou, včetně komentářů

odkazujících k informacím z literárně přehledové části. Doloženy jsou i doslovně přepsané úryvky vyjádření probandů.

V DISKUZÍ autor zvažuje možná zkreslení výzkumných dat s vazbou na osobu výzkumníka, vrací k tématu výhod a rizik zvoleného výzkumného designu, výběru výzkumného vzorku, resp. konkrétních kazuistik. Nastíněním dalších možných rozšíření či témat k doplnění autor prokazuje svůj rozhled a orientaci v problematice. Ve chvíli, kdy naznačuje možnosti či eventuelní výstupy kvantitativního výzkumného přístupu je nasnadě, že tento by nepodal tak široce deskriptivní poznatky, které přináší předkládaná rigorózní práce.

CELKOVĚ je možno prohlásit, že autor:

- **Předkládá velmi souhrnné teoretické pojetí tématu pediatrické onkopsychologie**, propracovává podstatné vývojové a rodinné aspekty onkologických onemocnění a neopomíjí otázky eventuální přidružené psychopatologie ani potřebu neuropsychologického uvažování.
- **Jasně definuje svůj výzkumný záměr a kompetentně odůvodňuje zvolený výzkumný design.** Formulace výzkumných otázek i forma práce s daty jsou v souladu s výzkumnou myšlenkou. **Je třeba ocenit, jakým způsobem se autor vypořádává s tématem etiky výzkumu**, zcela upřednostňuje bezpečí probandů a podporuje je k aktivnímu a pro ně smysluplnému pojetí jejich účasti na studii.
- Z presentace výsledků výzkumu je možno vyčíst i **znalost praxe multidisciplinární péče o dětského onkologického pacienta** a povědomí o rozdílnosti nároků na různé profese z psychosociální oblasti. To lze považovat za přínos sice přesahující rámec vědecké práce, zato velmi žádoucí pro profesní růst.

Předloženou práci **DOPORUČUJI K OBHAJOBĚ** a **NAVRHUJI PROSPĚL.**

V Praze, 12.3.2022

PhDr. Alice Maulisová, Ph.D.

